

Posudek vedoucího práce na diplomovou práci Barbory Čechrdlové „Problém „hranice“ u pomáhajících profesí“.

Barbora Čechrdlová se ve své práci věnuje otázce profese asistenta tělesně postižených zejména z hlediska (profesionálního) vztahu mezi asistentem a tělesně postiženým. Klíčovým pojmem pro zkoumání je pojem hranice (tohoto vztahu).

Práce vznikla na základě osobní zkušenosti s profesí asistenta, osobní zkušenost autorce otevřela dveře do terénu a zároveň jí poskytla důležitý vhled.

V teoretické části se věnuje zmapování historie a společenské konstrukce profese asistenta, institucionálnímu zarámování a vymezení proti pečovatelskému, otázce profesionality a dobrovolnictví a ukazuje profesi jako zajímavý produkt procesu emancipace tělesně postižených, který má nicméně ve vínku určité paradoxy. Mezi tyto paradoxy patří zejména určitá „hra“, kdy základním předpokladem má být rovnocenný vztah, avšak prakticky v řadě situací by asistent měl být něco jako velmi flexibilní protetiká pomůcka, poslušný robot, na kterého se ale klient nesmí spoléhat jako na robota, s nímž má mít přátelský vztah a vůči kterému nemá propadnout závislosti, to vše v situaci, kdy asistent má mnohdy velkou fyzickou, psychickou i organizační moc nad klientem. Dále se v teoretické části věnuje důkladnému teoretickému prozkoumání asistentského vztahu, norem a ideálů, které se k němu vztahují, kdy je zřejmé, že daný vztah je potenciálně naplněn řadou jiskřivých situací a komplikovaných vztahových poloh, kdy je zřejmé, že problém hranice bude velmi živou otázkou, vyžadující velmi lidskou, nerobotickou odpověď. Té se pak věnuje v empirické části.

V empirické části se pak věnuje zkoumání toho, jak konkrétní asistenti zpracovávají dilemata zakódovaná do asistentské profese. Metodologicky jde o etnografický přístup, založený na rozhovorech se sedmi asistenty a poměrně rozsáhlé vlastní zkušenosti, která autorce umožnila určitý samostatný vhled do problematiky a poskytla jí také určitou profesionální důvěryhodnost. Vzorek byl zvolen tak, aby byl zhruba genderově vyvážený a počet respondentů byl zvolen z hlediska saturace tématu, kdy při sedmém rozhovoru se již zdálo, že rozhovory nepřinášejí nové pojmy a témata a také z hlediska časové zpracovatelnosti.

Empirická část ukazuje situační a procesuální charakter asistentského vztahu, kde je zřejmé, že asistenti fungují v jakémsi intuitivním režimu a oddělování, hranice, se neustále vyjednávají podle toho, co život přinese a na asistenty to klade velké nároky, protože na jedné straně potřebují být autentičtí partneři (s otevřeností) a na druhé potřebují dodržovat určitá pravidla kvůli sobě samotným. Přitom se nemohou vyhýbat tomu, čemu by se „správně“ vyhýbat měli (například modelování profesního vztahu na základě vztahu babička-vnučka), protože ten zakázaný vztah je nicméně oběma stranám vztahu srozumitelný a otevírá cestu nějaké práci. Tato situace „na hraně tabu“ potom možná vede právě k tomu, opírat se a sdílet své profesní zkušenosti s jinými asistenty, kteří tuto překerní situaci také sdílejí, spíše než se vzdálenými (a v něčem pak moralistními, teoretickými supervizory), kteří nemohou mít pochopení pro tuto zkušenost.

Studentka pracovala až příkladně svědomitě a práci považuji za velmi úspěšnou a doporučuji jí k obhajobě.

Mgr. David Doubek, PhD